

KSR 4. Utrata wartości aktywów

KSR 4 rozwija przepisy ustawy o rachunkowości określające zasady ustalania i ujmowania w księgach rachunkowych oraz wykazywania w sprawozdaniu finansowym odpisów aktualizujących wartość bilansową aktywów jednostki, spowodowanych częściową lub całkowitą utratą zdolności do przynoszenia jednostce korzyści ekonomicznych przez te aktywa.

KSR 4 „Utrata wartości aktywów” (Dz. Urz. Min. Fin. z 2012 r. poz. 15) reguluje zagadnienia w sposób kompleksowy, obejmuje problematykę instrumentów finansowych, podczas gdy MSR 36 odnosi się tylko do aktywów trwałych, a MSR 2 tylko do zapasów.

Co do zasady, wycena składnika aktywów do bilansu powinna następować w wartości, po której wprowadzono go do ksiąg, nieprzekraczającej wartości korzyści ekonomicznych możliwych do uzyskania dzięki jego posiadaniu (sprawowaniu nad nim kontroli). Aktualizacja do realnej wysokości wartości bilansowej zasobów jednostki zaliczonych do aktywów, gdyż spełniają one warunki określone w art. 3 ust. 1 pkt 12 ustawy o rachunkowości, służy zapewnieniu rzetelnego obrazu dokonań i potencjału gospodarczego jednostki prezentowanego w księgach rachunkowych i w sprawozdaniu finansowym, a zarazem chroni przed wykazywaniem strat jako aktywów. Wyjątek w tym zakresie dotyczy aktywów finansowych oraz nieruchomości inwestycyjnych wycenianych wg modelu wartości godziwej. Przepisy prawa bilansowego przewidują w szczególności wycenę aktywów finansowych: w wartości rynkowej, wartości godziwej, wartości ustalonej metodą praw własności lub w skorygowanej cenie nabycia (po zamortyzowanym koszcie). Tylko w odniesieniu do takiego składnika aktywów może nastąpić podwyższenie jego wartości wynikającej z ksiąg rachunkowych na dzień bilansowy (przeszacowanie *in plus*), co ma miejsce w tym przypadku gdy określona dla składnika aktywów odpowiednio: wartość rynkowa, wartość godziwa, wartość ustalona metodą praw własności lub skorygowana cena nabycia będzie wyższa niż jego wartość wynikająca z ksiąg rachunkowych.

Tabela. Zastosowanie KSR 4 i MSR 36

KSR 4	MSR 36
Wszystkie składniki aktywów	Ujmowanie utraty wartości wszystkich aktywów, z wyjątkiem: A) zapasów (zob. MSR 2 <i>Zapasy</i>);

KSR 4	MSR 36
<p>Ważne Wycenę bilansową aktywów służącą uwzględnieniu ewentualnej utraty ich wartości poprzedza ocena roli, jaką aktywa, nad którymi jednostka sprawuje kontrolę, będą spełniać w jej działalności w przyszłości.</p>	<p>b) aktywów z tytułu umów i aktywów z tytułu kosztów do prowadzenia do zawarcia lub kosztów wykonania umowy, które są ujmowane zgodnie z MSSF 15 <i>Przychody z umów z klientami</i>;</p> <p>c) aktywów z tytułu odroczonego podatku dochodowego (zob. MSR 12 <i>Podatek dochodowy</i>);</p> <p>d) aktywów z tytułu świadczeń pracowniczych (zob. MSR 19 <i>Świadczenia pracownicze</i>);</p> <p>e) aktywów finansowych, które są objęte zakresem MSSF 9 <i>Instrumenty finansowe</i>;</p> <p>f) nieruchomości inwestycyjnych wycenianych w wartości godziwej (zob. MSR 40 <i>Nieruchomości inwestycyjne</i>);</p> <p>g) aktywów biologicznych związanych z działalnością rolniczą objętych zakresem MSR 41 <i>Rolnictwo</i>, które są wyceniane w wartości godziwej pomniejszonej o koszty zbycia;</p> <p>h) odroczonego kosztów nabycia oraz wartości niematerialnych wynikających z praw umownych ubezpieczyciela zgodnie z umowami ubezpieczeniowymi będących przedmiotem MSSF 4 <i>Umowy ubezpieczeniowe</i>; oraz</p> <p>i) aktywów trwałych (lub grup do zbycia) zaklasyfikowanych jako przeznaczone do sprzedaży zgodnie z MSSF 5 <i>Aktywa trwale przeznaczone do sprzedaży oraz działalność zaniechana</i>.</p>

Zaznaczyć należy, iż MSR 36 dotyczy też aktywów finansowych zaklasyfikowanych jako:

- jednostki zależne, zgodnie z ich definicją w MSSF 10 *Skonsolidowane sprawozdania finansowe*;
- jednostki stowarzyszone, zgodnie z ich definicją w MSR 28 *Inwestycje w jednostkach stowarzyszonych i wspólnych przedsięwzięciach*; oraz
- wspólne przedsięwzięcia, zgodnie z ich definicją w MSSF 11 *Wspólne ustalenia umowne*. Utratę wartości innych aktywów finansowych omawia MSSF 9.

Natomiast MSR 36 nie ma zastosowania do zapasów, aktywów powstających w wyniku realizacji umów o usługę budowlaną, aktywów z tytułu podatku odroczonego, aktywów z tytułu świadczeń pracowniczych lub aktywów przeznaczonych do zbycia (lub wchodzących w skład grupy do zbycia zaklasyfikowanej jako przeznaczona do sprzedaży), ponieważ inne, dedykowane tym składnikom standardy zawierają szczegółowe wymogi dotyczące ich ujmowa-